

Vergaderjaar 2003–2004

19 637

Vluchtelingenbeleid

27 557

**Vorbereiding op en invoering van de
Vreemdelingenwet 2000**

Nr. 790

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 12 december 2003

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft op 26 november 2003 overleg gevoerd met mevrouw Verdonk, minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, over:

- **de brief d.d. 16 juni 2003 over de eindrapportage het Groot project Vreemdelingenwet 2000 (27 557/19 637, nr. 15);**
- **het verslag van het schriftelijk overleg inzake de rapportage Vreemdelingenketen over september t/m december 2002 (19 637, nr. 752);**
- **de brief d.d. 10 juli 2003 inzake de rapportage Vreemdelingenketen over januari-april 2003 (19 637, nr. 756);**
- **de brief d.d. 20 mei inzake het rapport van Human Rights Watch «Fleeting Refuge: The triumph of efficiency over protection in Dutch asylum policy» (19 637, nr. 738);**
- **de brief d.d. 28 oktober 2003 inzake de rapportage Vreemdelingenketen over mei-augustus 2003 en de jaarlijkse cohortrapportage (19 637, nr. 787);**
- **de brief van de Nationale ombudsman d.d. 3 november 2003 over het rapport 2003/385 inzake onderzoek ingevolge artikel 15 van de Wet Nationale ombudsman naar een gedraging van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (Just-03-1084);**
- **tevens vraagt de minister de Kamer om haar decharge te verlenen inzake het Groot project Vreemdelingenwet 2000.**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Klaas de Vries** (PvdA) merkt op dat het rapport van de Nationale ombudsman betrekking heeft op zaken waarvan de rechtbank heeft bepaald dat er een nieuw besluit dient te worden genomen. Ondanks dat het in een groot aantal zaken tot nieuwe besluiten is gekomen, staan er nog steeds 63 gemiddeld ruim drie jaar open. Wanneer is deze achterstand ingelopen? In april stonden nog 952 zaken open, waarvan 114 langer dan een jaar. Hoe wil de minister deze zaken wegwerken? De ombudsman heeft aangegeven dat in geen van de door de minister aangegeven categorieën sprake is van een onmogelijkheid om te beslissen. Wordt de vertraging veroorzaakt door de procedures?

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Klaas de Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GroenLinks), Rouvoet (ChristenUnie), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (VVD), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), ondervoorzitter, Lazrak (SP), Wolfsen (PvdA), Tonkens (GroenLinks), Jan de Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Nawijn (LPF), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Griffith (VVD), Van der Laan (D66) en Visser (VVD).

Plv. leden: Van Hijum (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Kalsbeek (PvdA), Van Velzen (SP), Tjon-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Vergeer (SP), Arib (PvdA), Karimi (GroenLinks), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Varela (LPF), Joldersma (CDA), Hermans (LPF), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Örgü (VVD), Lambrechts (D66) en Rijpstra (VVD).

Hoe groot is het aandeel oude zaken die nog van de vreemdelingendienst afkomstig zijn? Wanneer is een wettelijke regeling te verwachten waarin termijnen worden vastgelegd waarbinnen een MVV-aanvraag moet zijn behandeld?

De gemiddelde doorlooptijd van MVV-bezwaarprocedures is met 47 weken nog steeds veel te hoog. De doorlooptijd van VVR-procedures blijft maar oplopen tot nu 69 weken.

De werkvoorraad voor reguliere verblijfsvergunningen loopt op en de gestelde doorlooptijden worden niet gehaald. De achterstand zou worden ingelopen door medewerkers asielzaken om te scholen zodat zij ingezet kunnen worden voor reguliere zaken. Wanneer is dit dossier op orde? Kunnen in de rapportage ook cijfers over aantallen door rechtbank en Raad van State gegrond of ongegrond verklaarde zaken worden opgenomen?

De minister verwachtte veel van het zeswekelijks overleg tussen Rijk, IPO en VNG, maar er lijken nog geen substantiële resultaten te zijn geboekt. Het is kennelijk niet gelukt om nog dit jaar overeenstemming te bereiken over stevige maatregelen. Hoe verloopt dat overleg? Wat heeft het gesprek met de burgemeesters van de vier grote steden opgeleverd?

Het quotum vluchtelingen die in UNHCR-verband zijn geselecteerd, wordt niet volledig benut. In antwoord op Kamervragen van 7 april 2003 wordt op de uitgenodigde vluchtelingen gewezen. Nederland blijkt ook nog eigen criteria te hanteren. Aan de hand van welke criteria wordt afgewezen van de vraag van de UNCHR; een autoriteit op dit gebied die het waarschijnlijk bij het rechte eind heeft?

Er blijkt nog steeds sprake te zijn van een flinke achterstand ten aanzien van de statushouders in de opvang. Per saldo moeten er voor het eind van dit jaar nog ongeveer 6300 huisvestingsplaatsen worden geleverd. Moet hier de aanvullende opdracht aan de gemeente voor het realiseren van 3700 huisvestingsplaatsen bij worden opgeteld of van afgetrokken? Hoe groot is de achterstand? Hoe verloopt de samenwerking met de ketenpartners? Slaagt de minister erin om haar harde toezegging voor het wegwerken van de achterstanden bij de huisvesting van statushouders medio 2004 waar te maken?

Amnesty International krijgt geen subsidie meer voor het inschakelen van tolken ten behoeve van asielzoekers. Uit een oogpunt van rechtsbescherming is het te betreuren dat de overheid dit bemoeilijkt. Het gaat om een bedrag dat gezien de omvang van de rijksbegroting eigenlijk geen naam mag hebben. Wil de minister Amnesty op dit punt niet tegemoetkomen? Wanneer krijgt de Kamer de tijdens het AO van 7 oktober toegezegde informatie over het beleid van de Nederland omringende landen ten aanzien van Tsjetsjenen?

Kan de minister de stand van zaken geven van de uitwerking van de eenmalige maatregel?

De heer **Visser** (VVD) vraagt zich af of het behandelen van de rapportages niet efficiënter kan.

Krijgen de overheidsinstanties grip op de uitvoering van de nieuwe Vreemdelingenwet, zowel qua procedures als qua doelstellingen? Wordt met de nieuwe Vreemdelingenwet ook daadwerkelijk een restrictief toelatingsbeleid gevoerd? De algemene indruk is dat het aantal asielverzoeken afneemt en dat de afdoeningspercentages toenemen. Naast deze positieve ontwikkelingen zijn er ook nog punten van zorg.

De voorraad asielberoepen op basis van de nieuwe Vreemdelingenwet loopt op. De gemiddelde termijn is nu 59 weken. Wordt deze achterstand voornamelijk veroorzaakt door de verzoeken die zijn gekoppeld aan vreemdelingenbewaring? Kan dit probleem wordt weggenomen met het wetsvoorstel inzake de termijn van 10 dagen, dat binnenkort plenair wordt behandeld?

Bij de reguliere voorlopige verblijfsvergunningen neemt de doorlooptijd toe tot 51 weken, terwijl de doelstelling 24 weken is. Wat zijn de oorzaken van deze overschrijdingen? Worden de problemen door specifieke groepen veroorzaakt? Het hoger onderwijs klaagt over de hoogte van de leges maar ook over de lange procedures voor kenniswerkers. In de begroting staat dat sprake is van differentiatie van reguliere producten, afhankelijk van de maatschappelijke vraag. In dit verband gaat het gelukkig ook over een eenloketfunctie voor kenniswerkers. Kunnen de doorlooptijden via differentiatie worden teruggebracht?

Uit de stukken is niet op te maken hoeveel mensen ongedocumenteerd asiel vragen. Wat zijn de nieuwste cijfers op dit punt?

Sinds de invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet heeft de Kamer de uitvoeringspraktijk op de voet gevolgd door hier een groot project van te maken. In die tijd werd er tweemaandelijks gerapporteerd. Die frequentie vraagt een grote inzet van departement en Kamer. Nu moet bepaald worden welke frequentie van rapporteren het beste werkt. Kan er in de rapportages een koppeling worden gemaakt met de operationele doelstellingen in de begroting; een combinatie van de VBTB-methodiek met die van de tussentijdse rapportage? Dat verheldert en verbetert het inzicht in de cijfers en prestaties naarmate het jaar vordert.

Op bladzijde 16 van de brief van 28 oktober staat dat het besluit-moratorium voor Noord-Irak een lage productie bij de IND tot gevolg heeft. Op bladzijde 20 staat echter dat het niet mogelijk is om op asielverzoeken van Irakezen te beslissen, terwijl op bladzijde 17 wordt gemeld dat er een stijging is van de ingewilligde verzoeken tot 32% vanwege het verlenen van meer statussen aan Irakese asielzoekers. Wat is de logica daarvan? Het regime waartegen mensen in verzet kwamen, is er niet meer.

In de periode mei-augustus 2003 konden 3433 mensen met een status uit de opvang van het COA vertrekken. In 2591 gevallen werd huisvesting door gemeenten geboden. Wat is er met de resterende gevallen gebeurd? De noodzakelijke inhaalslag met betrekking tot huisvesting door gemeenten is maar ten dele gelukt. Is er überhaupt wel sprake van een inhaalslag? Tot eind 2003 moeten er ongeveer 6300 huisvestingsplaatsen gevonden worden in de gemeenten. Dat is een enorme opgave. Bijna ieder gemeentebestuur heeft de minister en de Kamer verzocht om de eenmalige maatregel uit te breiden. Dat kan tot nog eens 6000 verblijfsvergunningen leiden. Zijn de gemeenten gewezen op het onverenigbare hiervan?

Het aantal verwijderingen van mensen afkomstig uit het asielproces is lager dan verwacht. Vermoedelijk zet deze trend zich de laatste helft van dit jaar door en zal zij pas in 2004 gekeerd worden. Hoeveel uitgeprocedeerden worden door gemeenten gehuisvest? De VVD-fractie kan zich niet aan de indruk onttrekken dat iedere uitgeprocedeerde asielzoeker met gemeentelijke woningruimte de plaats inneemt van een vluchteling met een status die nog in de opvang zit. Om hoeveel gevallen gaat het? Waar legt de overheid – Rijk en gemeenten – de prioriteit? Is het mogelijk dat uitgeprocedeerden in afwachting van hun vertrek naar het COA gaan opdat mensen met een status een huis kunnen krijgen en zij het inburgeringstraject kunnen beginnen? Hoe wil de minister de gemeenten op dit punt aanspreken? Een voorlichtingscampagne gericht op gemeentebesturen lijkt op haar plaats, want veel gemeenten blijken geen inzicht te hebben in de omvang van de totale problematiek.

Tijdens een bezoek aan de marechaussee op Schiphol is de heer Visser geschrokken van de huisvesting. Dit is een wel zeer nauwe flessenhals in het gehele proces, waarop binnenkort een groot beroep gedaan moet worden. Wil de minister samen met haar collega van Defensie nagaan of de marechaussee op Schiphol wel goed is toegerust voor het werk dat op haar afkomt?

Mevrouw **Vos** (GroenLinks) meent dat de rapportages te weinig inzicht bieden in de inhoudelijke beslissingen van de IND en van de rechters. Het is moeilijk om de kwaliteit van de procedures te beoordelen. De voorganger van deze minister achtte het onmogelijk om een overzicht te geven van de zaken waarin de rechter alsnog verblijfsrecht toekent. Mevrouw Vos is van mening dat een dergelijk overzicht wel op te stellen is. De minister kan in ieder geval melden in hoeveel gevallen de beschikking van de IND in eerste instantie geheel of gedeeltelijk vernietigd is en tot welk besluit dit vervolgens heeft geleid.

Uit de brief van de Nationale ombudsman blijkt dat de ten uitvoerlegging van uitspraken van de rechter te traag verloopt. In april 2003 waren er 315 zaken waarin er na 9 maanden nog geen nieuwe beschikking was. Bij 1000 zaken was de wachttijd langer dan 3 maanden en bij 190 zaken langer dan een jaar. Hoe wil de minister hier versnelling in aanbrengen?

Het is niet eenvoudig om de verschillen in instroom en in toewijzing in de AC-procedure terug te vinden. De gevolgen van het categoriaal beleid ten aanzien van Centraal-Irak en het vertrekmoratorium zijn dan ook niet duidelijk. Kan meer inzicht in de achterliggende redenen van verandering in toestroom en dergelijke worden geboden? Kan de minister cijfers inzake de uitgenodigde vluchtelingen overleggen?

Hoeveel afgewezen asielzoekers zijn daadwerkelijk het land uitgezet? Deze cijfers zijn niet uit de rapportages af te leiden. De stellige indruk is dat een groot aantal daarvan nog illegaal in Nederland verblijft. Dit geldt met name voor AMA's. Hoe is op dit moment overigens de situatie in Vugt? Mevrouw Vos maakt zich zorgen over de kindgezinnen. Als een kind 18 jaar wordt, vervalt het recht op tijdelijk verblijf. Moeten dan ook de andere kinderen het land uit?

Het gerechtshof in Den Haag is van oordeel dat de verkorte AC-procedure niet te kort is. Toch blijft deze procedure een punt van zorg, met name ten aanzien van de rechtsbijstand. Een en ander wordt in een project nader bezien. Wanneer kan de Kamer daar nadere informatie over tegemoet zien?

In Trouw wordt gewag gemaakt van een vertrouwelijk ambtelijk rapport waarin voor de opvang van uitgeprocedeerden wordt gepleit. Het kabinet zou hierover 21 november zijn standpunt hebben bepaald. Kan de minister hier meer over zeggen? Is zij bereid dit rapport aan de Kamer te zenden?

Het antwoord op de schriftelijke vragen over het uitzetten van Afghanen ondanks het vertrekmoratorium is niet helder. Het moratorium is op 9 september 2002 ingetrokken. Op die datum is ook het categoriaal beschermingsbeleid beëindigd. Het memorandum of understanding (MoU) waarin staat dat er voor 1 april 2004 geen gedwongen terugkeer zal plaatsvinden, is echter nog steeds van kracht. Toch meent de minister dat het in individuele gevallen mogelijk is om Afgaanse asielzoekers onder dwang terug te sturen.

Wanneer komt de minister met een oplossing voor de noodopvang in gemeenten? Wat is de stand van zaken ten aanzien van de eenmalige maatregel?

De minister heeft terecht gezegd dat ook Rotterdam zich moet houden aan de afspraken over de huisvesting van asielzoekers. Klopt het dat groepen die oorspronkelijk elders waren geplaatst, later alsnog naar Rotterdam trekken?

Wat is de mening van de minister over het opleggen van sancties door het COA aan asielzoekers die zich niet goed gedragen? In Leek schijnt men zakgeld in te houden.

De heer **Van Fessem** (CDA) informeert of de werkvoorraden bij de vreemdelingenkamers nog steeds teruglopen. Het is goed dat door de nieuwe wijze van rapportage de kengetallen overzichtelijk worden gepresenteerd. De procesbenadering spreekt de CDA-fractie aan. Terecht

verschuift de aandacht van alleen de asielzaken naar de gehele vreemdelingenketen. De voorraden van asielverzoeken en MMV's zijn echter nog zorgelijk. Is differentiatie in de zwaarte van de procedure mogelijk?

Een bekend probleem is dat sommige landen de eigen onderdanen niet of moeizaam terugnemen. Hoe staat het met de bilaterale en Europese afspraken met dit soort landen? Vormen zij een prominent onderdeel van de helaas pas in 2004 verschijnende terugkeernotitie? Soms is het in verband met de Wet bescherming persoonsgegevens niet mogelijk om landen zoals Bulgarije en Roemenië te informeren over hun onderdanen die Nederland liever niet terug wil hebben. Welke gegevens betreft dit? Het inzicht wint veld dat het recht op privacy vermindert als er criminaliteit in het spel is. Wil de minister hierover in overleg treden met haar ambtgenoot van Justitie?

Zijn er oorzaken bekend van de daling van het aantal asielverzoeken in Europa? Het aantal statushouders in de centrale opvang bedroeg eind augustus 5778. Vanaf 1 september tot het eind van het jaar dienen de gemeenten nog 6300 plaatsen te leveren. Wat heeft het overleg met VNG en IPO terzake opgeleverd? Hoeveel jongelui zitten er in het onlangs geopende opvanghuis in Angola?

De doorlooptijd van een MMV is gemiddeld 20 weken, terwijl 77% binnen 2 maanden kan worden afgedaan. Welke procedures duren dan zo lang? Zijn er privacyproblemen bij de toepassing van biometrie bij identificatie van vreemdelingen? Hoe moet de opmerking worden begrepen dat het aantal aanvragen met onbekende nationaliteit hoog is? Hoe verhoudt dit zich tot het fenomeen «ongedocumenteerden»?

De IND zal de Nationale ombudsman binnen 3 maanden op de hoogte stellen van de gemaakte vorderingen inzake versnelling van de besluitvorming. De heer Van Fessem gaat ervan uit dat deze informatie ten spoedigste aan de Kamer zal worden gezonden. Het afwachten van een onderzoek is geen reden om niet tijdig te beslissen. Ook het niet verstrekken van noodzakelijke informatie door de vreemdeling zelf maakt geen indruk op de ombudsman. Is een snelle beslissing ten gunste of ten nadele van de vreemdeling? Begint het hele circus weer opnieuw als de beslissing in zijn nadeel is?

Antwoord van de minister

De **minister** informeert naar de standpunten van de verschillende fracties over een eventuele wijziging van de frequentie van de rapportages. In verband met het terugdringen van de bureaucratie en van de administratieve lasten kan wellicht worden volstaan met een halfjaarlijkse rapportage, waarbij tevens een koppeling wordt gelegd met de effecten van het beleid.

De brief over Tsjetsjenië zal de Kamer begin volgende week bereiken. Gemiddeld lag een MMV-aanvraag 20 weken bij de vreemdelingendienst voordat deze naar de IND kwam. De IND besliste daarna in circa 8 weken. Na de taakoverdracht gaat het alleen nog om de doorlooptijden van de IND. Op dit moment zijn er 1206 aanvragen ouder dan een jaar. In de vorige rapportage waren dat er nog 1720. Niet in niet alle gevallen is sprake van echte achterstanden. Voor een goede bedrijfsvoering zijn voorraden nodig. De IND heeft gemiddeld 8 weken nodig voor een beslissing inzake een MVV, maar sommige zaken vragen meer tijd. Ondanks de hogere instroom heeft de IND geen achterstanden ten aanzien van de MVV. Bij de VVR-procedure zijn er wel achterstanden, maar die zullen in de tweede helft van het volgend jaar worden ingelopen.

De minister zal ervoor zorgen dat de cijfers over zaken waarin de rechter en de Raad van State uitspraak hebben gedaan in de rapportages worden opgenomen.

Het quotum uitgenodigde vluchtelingen wordt niet gehaald, mede omdat

de UNHCR niet meer als bemiddelaar optreedt. De minister beraadt zich op een alternatieve aanpak. Zij zal de Kamer daarover zo spoedig mogelijk schriftelijk informeren.

De stijging van het aantal MVV-procedures vanaf begin 2002 wordt veroorzaakt door de voorbereiding op de overdracht van de reguliere toelatingsprocedures van de vreemdelingendiensten naar de IND. Deze analyse is in de laatste rapportage opgenomen om het effect te kunnen kwantificeren. In 2002 was er een autonome stijging van het aantal MVV-aanvragen van 0,5% ten opzichte van 2001.

De samenwerking om de achterstanden bij het uitplaatsen weg te werken, is geïntensiveerd. Hiermee zijn de achterstanden echter nog niet weggevoerd. De medewerking van gemeenten is steeds opnieuw van verschillende factoren afhankelijk, zoals van de uitkomsten van de eenmalige regeling. De minister heeft een keer per 6 weken bestuurlijk overleg met VNG en IPO, waarop een bepaald thema aan de orde komt. Zij hecht eraan om samen met de partners tot oplossingen te komen om het draagvlak voor de regeling zo groot mogelijk te maken, maar dat kost tijd. Op dit moment wordt onderzocht welke juridische en organisatorische consequenties verbonden zijn aan het in de opvang plaatsen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Naar verwachting kunnen er begin volgend jaar conclusies worden getrokken.

Na de wijziging van de Huisvestingswet hebben de provincies meer mogelijkheden om de gemeenten aan te spreken. De minister van VROM houdt op dit punt ook de vinger aan de pols. Het streven is om de achterstanden zo snel mogelijk weg te werken.

Begin januari kan de Kamer een rapportage over de eenmalige regeling verwachten. De medewerkers van de IND werken heel hard aan de uitvoering van deze regeling. Men ligt op schema, dus de minister kan haar toezegging aan de Kamer nakomen.

In de loop van volgend voorjaar zal de Koninklijke marechaussee op Schiphol nieuwe huisvesting krijgen. Daarmee wordt deze bottleneck weggewerkt.

Er worden nu meer verzoeken van Irakezen ingewilligd omdat aan mensen afkomstig uit Centraal-Irak, voorafgaand aan de instelling van het beslismoratorium, niet langer een vestigingsalternatief in Noord-Irak werd tegengeworpen. Deze mensen hebben dus een verblijfstatus gekregen. Buitenlandse studenten kunnen in een verkorte procedure een verblijfsvergunning krijgen. Verdere differentiatie ligt niet in de rede omdat de overige referenten volstrekt individuele aanvragen indienen die op voorhand meer onderzoek vergen.

De behandeling van beroepen tegen vreemdelingenbewaring omvat een aanzienlijk deel van het werkaanbod van de vreemdelingenkamers. Voor 2003 worden 24 000 zaken verwacht. In totaal gaat het overigens om 70 000 zaken. Door de voorgestelde wijziging wordt een substantiële afname van het aantal bewaringszaken gerealiseerd, waardoor de doorlooptijden van de beroepszaken gemiddeld zullen dalen en de achterstanden sneller zullen worden weggewerkt.

Het is toe te juichen als statushouders zelf het initiatief tot huisvesting nemen. De gemeente Rotterdam is gevraagd om nadere onderbouwing van het genoemde aantal statushouders dat zelfstandig voor die stad kiest. Er zal een nader gesprek volgen over het puntenplan dat deze gemeenten binnenkort zal presenteren.

Er is geen sprake van dat stelselmatig AC-beschikkingen worden ingetrokken of omgezet. Wel is er het afgelopen jaar een aantal pieken geweest na uitspraken van de hoogste rechter uitspraken over de AC-procedure die ertoe noopten, deze procedure op onderdelen aan te passen. De minister bezint zich op de uitspraken terzake en zal de Kamer daarover later haar mening laten weten.

Er is overleg met de Stichting rechtsbijstand om de planning beter af te stemmen, zodat op korte termijn rechtsbijstand kan worden verleend.

Vooralsnog is er geen aanleiding om met het oog daarop de termijnen in de AC-procedure te verlengen.

Het COA kan sancties opleggen, maar er moet wel heel wat aan de hand zijn, wil het COA overgaan tot het inhouden van zakgeld.

De Wet bescherming persoonsgegevens laat niet toe dat gegevens over verdenking van gepleegde strafbare feiten ter kennis van de autoriteiten wordt gebracht. In een onlangs met Bulgarije overeengekomen MoU is geregeld dat het paspoort van uitgezette illegalen door de Bulgaarse autoriteiten voor de duur van twee jaar wordt ingehouden. Hiermee kan voorkomen worden dat uitgezette illegaal in Nederland verblijvende Bulgaren binnen korte tijd weer terugkeren naar Nederland. Dit kan ook criminelen betreffen. Er is geen reden om de Wet bescherming persoonsgegevens met het oog hierop aan te passen.

Bij 80% van de asielaanvragen beschikt men niet over papieren. In de Terugkeernota wordt een aantal maatregelen gepresenteerd om dit percentage te verlagen.

Op het moment dat het oudste lid van een kindgezin 18 jaar wordt, wordt dit als voogd beschouwd. Het kindgezin valt dan niet langer onder de AMA-definitie. Binnen de IND wordt de gedragslijn gevolgd dat de overtuiging moet bestaan dat het oudste kind deze rol ook aankan. Dit is onder andere onderwerp van gesprek geweest met Human Rights Watch. Als de kindgezinnen dan nog in procedure zijn, gaan zij naar het COA. Als zij zijn uitgeprocedeerd, wordt de terugkeer in gang gezet.

De tussenevaluatie ten aanzien van AMA's wordt binnenkort in de ministerraad besproken. Meteen daarna wordt de Kamer daarvan op de hoogte gesteld.

Het MoU dat met de Afghaanse autoriteiten en met de UNHCR is gesloten, ziet onder andere op de mogelijkheid van gedwongen verwijdering van uitgeprocedeerde Afghaanse asielzoekers. De tekst van het MoU bepaalt dat personen die na 16 september 2002 een asielverzoek hebben ingediend, gedwongen verwijderd kunnen worden. Gedwongen verwijdering van personen die voor 16 september 2002 een asielverzoek hebben ingediend, zal in beginsel niet voor 1 april plaatsvinden, omdat betrokkenen nog in procedure zitten. Tot op heden is geen enkele Afghaan gedwongen verwijderd. De IND heeft bij de Afghaanse vertegenwoordiging laissez-passers aangevraagd voor vijf uitgeprocedeerde Afghaanse asielzoekers die na 16 september zijn ingereisd, maar de afgifte daarvan is tot nu toe geweigerd.

In de periode januari tot april zijn er 1541 asielzoekers daadwerkelijk uitgezet. In de periode mei tot augustus waren dat er 1031. Het totaal voor dit jaar staat dus op 2572. Dit betreft uitzettingen plus vertrek onder toezicht.

Uit gesprekken met de betrokkenen dienst blijkt dat er geen reden is om aan te nemen dat er veel uitgeprocedeerde asielzoekers in Nederland verblijven. Precieze cijfers daarover zijn uiteraard niet bekend.

Uit de laatste rapportage blijkt dat de werkvoorraden bij de vreemdelingenkamers nog steeds teruglopen. Het asielberoep is teruggelopen van ruim 29 000 eind 2002 tot ruim 19 000 in augustus 2003. Het reguliere beroep betrof eind 2002 ruim 11 000 zaken en in augustus 2003 waren het 12 000 zaken. Deze stijging is veroorzaakt door de hogere productie van de IND.

De pilot biometrie is zeer interessant. In China wordt mensen die een visum voor Nederland aanvragen, verzocht tevens een biometrisch kenmerk in de vorm van een vingerafdruk te geven. Daarbij wordt een digitale foto genomen. Deze gegevens worden bij de inreis op Schiphol door de Koninklijke marechaussee gecheckt. De resultaten van deze pilot zijn veelbelovend. Het herkenningspercentage bedraagt 98. Deelname aan de pilot geschiedt nu nog op basis van vrijwilligheid. Wanneer wordt besloten de werkwijze op alle ambassades in te voeren, zal deelname

verplicht worden gesteld. Dat vereist wetswijzigingen. Overigens betreft het alleen de visumverlening.

Het artikel in Trouw betreft het IBO-rapport over maatschappelijke opvang. VWS heeft dit de Kamer inmiddels al doen toekomen. Het kabinetsstandpunt is overigens dat er geen opvang wordt geboden aan uitgeprocedeerde asielzoekers.

De minister zal schriftelijk reageren op de vraag over de subsidie aan Amnesty International voor de inzet van tolken. Dit betreft het budget van de minister van Justitie.

Als het advies van de ombudsman wordt gevolgd, kan de consequentie zijn dat de zaak weer terugkomt en uiteindelijk weer aan de rechter wordt voorgelegd.

De schatting is dat er tot nu toe vijf jonge Angolezen in het opvanghuis in Angola zijn plaatst.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Klaas de Vries** (PvdA) heeft er op zichzelf geen behoefte aan om af te stappen van de kwartaalrapportage, maar is wel bereid, na te denken over een andere structuur. Hij ziet graag een schriftelijk voorstel van de minister terzake tegemoet.

Kan in een volgende rapportage worden opgenomen wanneer eventueel opgelopen achterstanden zullen zijn weggewerkt? Het is goed dat de minister streeft naar draagvlak bij de gemeenten, maar het is de vraag wanneer het overleg met de VNG tot resultaat leidt.

De heer **Visser** (VVD) wijst erop dat in toekomstige rapportages de doelen concreet aan de maatregelen gekoppeld moeten worden, opdat er gedurende het jaar eventueel bijgestuurd kan worden. Kwartaalrapportages vragen veel van het ambtelijk apparaat. De heer Visser sluit zich aan bij het verzoek van de heer De Vries om een schriftelijk voorstel inzake de frequentie van rapporteren.

Bij welke groepen ontstaan er achterstanden en wat zijn de oorzaken ervan?

Om het terugkeerbeleid van de grond te krijgen, is samenwerking tussen Rijk en gemeenten van groot belang. Wellicht is er in het verleden te weinig daadkracht getoond. De gemeentebesturen en met name de burgemeesters spelen een cruciale rol. Voorkomen moet worden dat er twee soorten beleid zijn: een gemeentelijk beleid en een rijksbeleid.

Ook mevrouw **Vos** (GroenLinks) steunt het verzoek om een schriftelijk voorstel van de minister over de wijze van rapporteren aan de Kamer. Kan er meer inzicht worden geboden in de beslissingen van de IND ten aanzien van de onderscheiden categorieën asielzoekers?

Wat is het standpunt van de minister over de brief van de ombudsman? Veel zaken blijven te lang liggen.

De heer **Van Fessem** (CDA) steunt eveneens het verzoek om een schriftelijk voorstel van de minister over de rapportages.

De **minister** is bereid, haar ideeën over een andere wijze van rapporteren schriftelijk aan de Kamer voor te leggen. Daarbij zal een link met de VBTB gelegd worden.

In volgende rapportages zal worden aangegeven hoeveel aanvragen betrekking hebben op onderwijs, arbeid, gezinsvorming en dergelijke. De verschillende overheden moeten één terugbeleid volgen. Gezamenlijk moet bezien worden welke oplossingen mogelijk zijn, waarna een ieder zijn eigen verantwoordelijkheid moet nemen. Mocht het uiteindelijk niet lukken om tot overeenstemming te komen, dan geldt het principe afspraak is afspraak.

De achterstanden in de reguliere toelating zijn voor een deel gelegen in de overname van de taken van de vreemdelingendienst. Daarnaast is er een lichte autonome stijging van de MMV-aanvragen. Ook is sprake van enige stijging in het aantal bezwaarzaken. De overname van de VD-taken maakt een grootschalige bijscholing van IND-medewerkers noodzakelijk. Daardoor is de productiviteit per medewerker tijdelijk gedaald. Over de verwerking van het piekaanbod voor arbeid en studie zijn voor 2004 planningsafspraken gemaakt.

Er zijn verschillende malen maatregelen genomen om te waarborgen dat uitspraken van de rechtbank tijdig worden nageleefd. Opnieuw beslissen na een gegrond beroep heeft de hoogste prioriteit. Door middel van kwartaalrapportages wordt de tijdige behandeling van vernietigingen gemonitord. Het aantal zaken waarin opnieuw moet worden beslist na een gegrond beroep waarbij de termijn dreigt te worden of is overschreden, neemt licht af, ondanks een sterk toegenomen productie van de vreemdelingenkamers.

In 2002 bedroeg de productie van asielberoepen en reguliere beroepen ruim 30 000. In de eerste acht maanden van 2003 waren dat er al 28 000. In april dit jaar was de voorraad opnieuw te beslissen zaken bij de IND 993 en in oktober waren dit er nog 825. De huidige voorraad zal voor het einde van dit jaar nog verder zijn teruggebracht door een verdere aanscherping van de behandeling van zaken die worden terugverwezen door de rechter. Hangende het onderzoek zal er toch worden beslist op basis van de gegevens die voorhanden zijn op het moment dat de termijn van de rechter dreigt te verstrijken. Niettemin zal er altijd een beperkte voorraad zijn van zaken waarin de gemiddelde doorlooptijd langer is dan 3 maanden, omdat een aantal hiervan na de 48-uursprocedure op het AC is vernietigd. De desbetreffende asielzoeker wordt dan alsnog in de gewone asielprocedure opgenomen, waarbij de gebruikelijke termijn van 6 maanden geldt, eventueel te verlengen met nog eens 6 maanden. Daarnaast zijn er ook oudere zaken waarin op dit moment niet opnieuw kan worden beslist in verband met het besluitmoratorium of waarin er hoger beroep is ingesteld. Schriftelijk zal worden aangegeven hoe het staat met de zaken waar de rechter een ander besluit over heeft genomen.

De **voorzitter** stelt vast dat de minister de Kamer het volgende heeft toegezegd:

- een schriftelijk voorstel voor een andere wijze van rapporteren, inclusief VBTB-aspecten;
- een nadere reactie over de subsidie aan Amnesty International voor het leveren van tolken;
- een overzicht van door de rechter terugverwezen zaken naar de IND.

De commissie adviseert de Kamer om het Groot project vreemdelingen af te ronden.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Beuker